

THE VERBALIZATION OF THE CONCEPT "BEAUTY" IN THE LINGUISTIC FIELD OF ENGLISH LANGUAGE DURING THE 18TH CENTURY

Gabriela Dodenciu
PhD Student, ULIM, Chișinău, Moldova

Abstract: The 18th century, unlike previous and subsequent centuries, did not offer any new developed linguistic theory. Basically, there is an accumulation of things and methods of work described in old ideas, and some scientists (more philosophers than linguists themselves) have expressed fundamental theoretical concepts that have gradually changed general ideas about language.

Any linguistic phenomenon, becoming an object of study on a particular synchronous section, should be considered in its diachronicity. In order to study and achieve "a complete understanding of language, we need to deal not only with anatomy and philosophy, its form and functions, but also its ontogenesis, development and historical evolution." The concept of "beauty" in the linguistic field of English language in the 17th-18th centuries will be interesting because it can find the origins of modern theories and opinions on this issue, since "in the early English grammar writers, they must look for the descriptions of the language later elaborated in the descriptive grammar of modern times".

Keywords: beauty, language, semantic field, linguistics.

Secolul al XVIII-lea, spre deosebire de secolele anterioare și ulterioare, nu a oferit nici o nouă teorie lingvistică dezvoltată. Practic, a existat o acumulare de fapte și metode de lucru descrise în cadrul ideilor vechi, iar unii oameni de știință (mai mult filozofi decât lingviști propriu-zisi) au exprimat concepte teoretice fundamentale care au schimbat treptat ideile generale despre limbă.

Orice fenomen lingvistic, devenind un obiect de studiu pe o anumită secțiune sincronă, ar trebui să fie luat în considerare în diacronia sa. În scopul studierii și realizării "unei înțelegeri complete a limbajului, este necesar să ne ocupăm nu numai de anatomie și filozofie, de forma și funcțiile sale, ci și de ontogeneza, dezvoltarea și evoluția sa istorică" [1, p. 5]. Considerarea conceptului "frumusețe" în câmpul lingvistic al limbii engleze din secolele XVII-XVIII va fi interesantă în sensul că poate găsi originile teoriilor și opiniilor moderne pe acest subiect, deoarece "anume în scrierile gramatiștilor englezi timpurii trebuie de căutat germenii descrierii limbii, care a fost realizată ulterior în gramatica descriptivă a timpurilor moderne" [2, p. 190].

Mai mult decât atât, teoria gramaticală a unei anumite perioade într-un fel sau altul reflectă nivelul de dezvoltare a limbajului unui anumit moment. Un apel la istoria limbii engleze, care este interesantă în sine și, din câte știm, pe acest material, care nu a fost încă realizat la scară largă, ar putea ajuta la înțelegerea mai bună a originilor interpretărilor contradictorii existente ale acestor fenomene gramaticale și a arunca o lumină suplimentară asupra esenței fenomenelor în sine.

Obiectul studiului este interpretarea formelor conceptului "frumusețe" în câmpul semantic al operelor autorilor englezi din secolele XVII-XVIII. Perioada de studiu se caracterizează prin apariția primelor gramatici ale limbii engleze, scrise mai întâi în limba latină și apoi traduse în limba engleză.

Secolul al XVII-lea a fost marcat de lupta pentru codificarea normelor limbii engleze, cauzată de "o stare destul de haotică a regulilor standardului literar" [3, p. 104]. La sfârșitul

secolului al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea, problemele structurii gramaticale a limbii engleze au atras atenția filologilor. Cercetarea gramaticală este influențată de conceptul general filosofic al structurii unei limbi, care obligă cercetătorii să treacă de la concepte la definirea categoriilor gramaticale. Un exemplu frapant al acestui lucru este gramatica lui J. Harris "Hermes sau anchetă filosofică privind gramatica universală" (London, 1771.)

Deși în istoria lingvisticii nu există o singură periodizare a dezvoltării gândirii gramaticale, aș dori să subliniez două domenii în care s-a dezvoltat. Unii autori ai gramaticii timpurii au căutat să elaboreze un set de reguli, alții, care nu s-au limitat la descrierea faptelor, au încercat să legitimeze acest set. Va fi vorba de gramatica perioadei pre-științifice, care începe la sfârșitul secolului al XVI-lea. Printre aceste gramatici ar trebui să se distingă lucrările, cum ar fi "*Brefgrammar for English*" din 1585 de William Boullocar și gramatica normativă a secolului al XVIII-lea.

Gramaticile normative de J. Harris, J. Greenwood, Picborn, Word, Louth și alți autori prezintă nu numai o serie de reguli gramaticale, ci și restricții asupra utilizării anumitor "modele greșite gramaticale" [4, p. 11-12]. Gramatica timpurie a limbii engleze a fost astfel destinată a fi predată în școli și colegii, adică au servit scopurilor practice. Interpretarea fenomenelor gramaticale care pot fi observate în aceste gramatici și categoriile de verbalizare a unor concepte, în special, se explică în mare parte prin dezvoltarea științei și a obiectivelor de predare a limbii engleze în condițiile în care aceste manuale au fost intenționate.

E. Vorlat subliniază că, în descrierile morfo-semantice ale sistemului temporal greco-latin, a fost trasată o paralelă între timpul gramatical și conceptul extra-lateral al timpului, conform căruia "definiția formelor gramaticale se referă la perioada sau timpul definit de momentul vorbirii" [5, p. 302].

Dezvoltarea teoriei gramaticale englezești a secolelor XVII-XVIII a fost influențată de două sisteme verbale din antichitate: sistemul de stoici și Dionysius Trax, utilizat în gramatica lui William Lily, și sistemul lui Varro, care l-a inspirat pe Petrus Ramus.

Este tradițional să se înceapă analiza teoriei lingvistice din secolul al optsprezecelea cu John Locke, iar tratamentul său asupra limbii ridică problema interdependenței funcțiilor referențiale și sociale ale limbii menționate mai sus. Angajamentul social obligatoriu cu care Locke a fost foarte preocupat este că discursurile filosofice sau științifice nu trebuie să abuzeze de limbaj în niciuna dintre modalitățile comune, cum ar fi utilizarea unor termeni care nu au nicio idee sau nu au o idee clară atașată acestora [6, p.222]. Conștientizarea limbajului lui Locke este adaptată la scena filozofică sau științifică a discursului mai mult decât orice altă scenă [7, p.52-53].

Teoreticianul britanic al limbii secolului al XVIII-lea, cel mai strâns asociat cu, deși nu este cel dintâi la care să se înțeleagă metoda filogenetic-comparativă este orientatul galez William Jones. Studiul comparativ al limbajului sanscrit și al limbajelor clasice îl determină pe Jones să prezinte un antecedent indo-european pierdut:

Limba Sanscrită, indiferent de vechime, este de o structură minunată; mai perfectă decât cea greacă, mult mai abundentă decât cea latină, și mai rafinată decât oricare dintre ele, dar purtând pentru ambele o afinitate mai puternică, atât în rădăcinile verbelor cât și în gramatică, decât ar fi putut fi produsă accidental ; atât de puternică încât nici un filolog nu le putea examina pe toată treia, fără a le crede că au izvorât dintr-o sursă comună, care probabil că deja nu mai există [9].

Unele teorii ale limbajului din secolul al XVIII-lea, cum ar fi cele despre originea artelor verbale, în care diferitele funcții ale limbajului se topesc în considerarea limbajului însuși, paradoxal, rezultatul scenei cele mai funcționale de utilizare a limbajului cu o dezbatere în cadrul forului politic. Izolarea măsurii și a proporției limbajului în sine, cu trăsături la care oamenii sunt în mod inerent atrase, începe în lumea politică, dar în îndeplinirea logicii interne prin care se exercită preferința, artele verbale încep să se desprindă

de civic și viața socială, să devină obiecte produse de o categorie separată de oameni pentru un set distinct de scopuri. Mulți scriitori împărtășesc opinia conform căreia stările primitive ale societății ar combina rolul poetului, muzicianului, istoricului și legiuitorului. Progresul treptat al societății vede că aceste roluri se separă, rafinarea unor dicționare poetice și prosodia devenind prea împovărătoare pentru mijloacele de istorie civică sau instruire. Poezia devine, de-a lungul timpului, prea rafinată pentru a fi integrată în mod util cu funcțiile civice și politice ale limbii; devine o profesie, practică de oameni cu o anumită credință profesională. Poeții păstrează și perfecționează o dictatură care iese din uz comun și, prin urmare, își izolează limba. Limba în sine, mai degrabă decât limba pentru alt scop, devine un obiect de gust și discriminare, un element de consum. După cum menționează Hugh Blair, *"Limba a fost făcută până acum, ca să fie un instrument de cel mai rafinat lux. Nu se odihnește în simplitate, avem și ornament; nu sunt mulțumiți de faptul că avem concepțiile celorlalți care ne-au fost făcute cunoscute, facem o nouă cerere, să le avem atât de decorate și împodobite ca să ne distrăm de fantezie; și această cerere, sa găsit foarte posibilă spre satisfacere"* [10]. Artele verbale care au provenit din discursul celebrator, legislativ și memorializant al unei societăți, realizând și înregistrând istoria sa, sunt treptat separate de aceste funcții.

Romantismul englez a dat naștere unui limbaj poetic care a reușit să transmită sentimente puternice cititorilor, să poetizeze la un nivel înalt de creație. Romantismul englez a fost cel care, timp de jumătate de secol, a predominat literatura vremii. Chiar dacă în prima perioadă se simțeau influențele Iluminismului, Blake și Burns continuă să existe pe scena literară, la începutul ultimului deceniu al sec. al XVIII-lea.

Influențele iluministe erau prezente încă, tradițiile acestui curent existând la poezii generației vechi – Burns și Blake, cât și la cei din generația nouă: Godwin, Wordsworth, Coleridge și Southey. Cu toate acestea, se va trece într-o altă tabără și anume, aceea a reacției împotriva Rrevoluției franceze și a Iluminismului.

Astfel, filosofia și estetica romantismului încep să se afirme tot mai bine și mai conștient. Literatura romantică a dus la o înțelegere cât mai elocventă a viziunii artistice, lucru pe care o să îl observăm mai bine în subcapitolul următor, unde vom face o analiză a celor mai apreciați romantici englezi.

Imaginile descrise alături de frumusețea eternă sau de melancolia nelipsită din operele autorilor romantici, dau naștere unei armonizări depline, specifice romantismului. Preocuparea romanticilor a fost să de a naștere unui frumos veșnic, etern, care să se adapteze la cerințele unei societăți aflate într-o continuă mișcare. Conceptul de frumos al romanticilor, trebuia să fie unul care să dăinuiește peste timpurile instabile și sensibile. Sensibilitatea romanticilor a dus la crearea unui concept care, raportat la noțiunea de absolut, prezintă caracteristici de bază ale curentului literar dezbătut – Romantismul.

Problema pentru cititorii și scriitorii din secolul al XVIII-lea este că termenul de „frumusețe” trebuie să fie înțeles ca reprezentant (și, prin urmare, mediat), fiind în același timp aparent capabil să ofere accesul la "natura" nemijlocită - cea mai mediată din toate aspectele unei lumi exterioare a omului. Practicanții de peisaj contemporan încă trag uneori o imagine a peisajului "natural" sau "neatins" care există în afara punctului uman, iar teoreticienii și criticii continuă să sublinieze imaterialul peisajului ca produs al ideologiei; aceasta fiind o problemă pe care "frumusețea" nu o lasă niciodată în urmă și o distincție care nu este niciodată rezolvată.

Contradicțiile dintre aceste două poziții sunt, în parte, ceea ce face termenul „frumusețe” un domeniu atât de bogat pentru cei care studiază literatura din secolul al XVIII-lea. Exemplele mele de deschidere sugerează, bineînțeles, o înclinație spre baza imaterială și ideologică a frumuseții și implicit sugerează că termenul „frumusețe” este o comodificare a

naturii, că natura în sine este întotdeauna deja o construcție culturală, că este produsă în moduri contingente în momente diferite în variate societăți.

Deși este tentant să ne imaginăm frumusețea ca într-un fel "acolo", este important să recunoaștem că aspectele frumuseții din secolul al XVIII-lea nu se bazează doar pe fizicitate și metaforă dintr-un punct de vedere, ci sunt focalizate puternic asupra sensului spectatorilor de ei înșiși și de dorințele lor. W. J. T. Mitchell a susținut că "nu există viață fără scop", deoarece lumea "este deja îmbrăcată în sistemele noastre de reprezentare" [8, p.38]; la rândul nostru, am putea înțelege producția unei frumuseți ca o etapizare a sinelui față de o audiență. O preocupare centrală pentru cei care o produc este întrebarea cum se poate localiza pe sine și ce structuri intelectuale, emoționale și fizice le permit sau le permite să facă acest lucru.

Estetica britanică din secolul al XVIII-lea sa adresat unei varietăți de întrebări: Ce este gustul? Ce este frumusețea? Există un standard de gust și de frumusețe? Care este relația dintre frumusețea naturii și cea a reprezentării artistice? Care este relația dintre o artă frumoasă și cealaltă? Cum ar trebui ca artele plastice să fie clasate unul față de altul? Care este natura sublimului și ar trebui să fie clasificat cu frumosul? Care este natura geniilor și care este relația lor cu gustul estetic?

Unul dintre pictorii cei mai admirati și cel mai solicitat de englezi în secolul al optprezecelea a fost francezul din secolul al XVII-lea, Claude Lorraine, a cărui imagine a peisajului italian a devenit sinonimă cu frumusețea ideală. Inspirația pentru designerii grădinilor englezești (cum ar fi la Painshill din Surrey), pentru romancierii gotici, cum ar fi Ann Radcliffe, și, desigur, pentru cei care îl caută pe Gilpin și mulțimea de amatori de pictură, peisajele clare pe scară largă în prim-planul unor peisaje uriașe.

După cum vom vedea în continuare, la autorii romantici amintiți, vom avea în vedere dimensiunea frumosului din cadrul opereii lor, felul în care acesta era exprimat, pentru că tocmai acest concept este punctul de referință al fenomenului literar romantic. Modul de abordare este diferit, însă în același timp există și un punct comun în ceea ce privește realizarea scrierilor romantice " înainte de toate, această frumusețe este veșnică, nu este supusă nașterii și pieirii, nu sporește și nu se împuținează"[11, p. 138].

De cele mai multe ori, vom observa o raportare la frumos, prin antiteză cu urâtul. Acest lucru este posibil la romantici, deoarece ei nu vedeau în urât opusul frumosului, ci o modalitate de a scoate în evidență un sistem unitar din care se desprinde ideea pe care doreau să o prezinte cât mai elocvent, ei apelând la orice metodă de exprimare a Eului interior. Foloseau adesea asocieri contrastive, de tipul frumos/urât, finit/infinit, bun/rău etc.

În perioada romantică, frumosul reprezenta bunul gust, setea de cunoaștere și de libertate, așa cum se va observa și în continuare.

În afirmațiile despre efectele obiective ale peisajului, trei scriitori de la jumătatea secolului XVIII sunt deosebit de folositori pentru noi: Edmund Burke, Henry Home Lord Kames și Thomas Whately. Influența literară a cercetării filosofice a lui Burke asupra originii ideilor noastre sublime și frumoase (1757) este greu de supraestimat pentru conturile ulterioare ale peisajului, indiferent dacă luptele lui Gilpin definesc pitorescul, în scenele lui Radcliffe, peisajul sublim și frumos care afectează eroinele ei cu atât de imediate, sau poate cel mai faimos în Frankenstein-ul lui Mary Shelley. Accentul lui Burke asupra efectelor fiziologice ale peisajului sublim și frumos - cel aliniat cu masculinitatea și puterea, celălalt cu feminitatea și social-a adus simțul prin care peisajele fizice au avut efecte obiective, întinderea sau relaxarea nervilor și provocând disconfort fiziologic sau plăcere. La rândul său, în timp ce Kames și Whately recunosc aceste categorii de bază ale sublimului și frumosului, ceea ce poate este cel mai interesant cu privire la munca lor este nevoia de a mapa o gamă mai largă de forme de peisaj la care oamenii ar răspunde în mod constant în moduri imediate și particulare, și pentru a face distincția între calitățile inerente și efectele emoționale.

În *Elements of Criticism* (1762), Kames a folosit exemplul propriei sale experiențe în a intra într-o grădină:

Îl percep să fie frumos sau plăcut; și consider că frumusețea sau agreabilitatea aparțin obiectului sau ca una dintre calitățile sale. Din nou, când îmi întorc gândurile din grădină la ceea ce trece în mintea mea, sunt conștient de o emoție plăcută, pentru care grădina este cauza. Plăcerea aici este simțită nu ca o calitate a grădinii, ci a emoției produse de ea .... Acceptabil și dezagreabil, atunci, sunt calitățile obiectelor pe care le percepem: plăcute și dureroase sunt calitățile emoțiilor pe care le simțim. Calitățile anterioare sunt percepute ca aderând la obiecte; acestea din urmă sunt considerate ca fiind existente în noi [12].

Blocul evident de piedici aici este încrederea lui Kames că calitățile frumosului și plăcutului sunt evident perceptibile și obiective și că răspunsul său individual poate sta fără probleme pentru experiența tuturor. Cu toate acestea, după ce a făcut astfel de afirmații, el devine posibil să-și imagineze o serie de forme de peisaj diferite, dintre care toate vor fi abordate în anumite moduri (deși modalitățile care, presupunem, corespund în mod inevitabil propriilor sale reacții).

Structura conceptuală a unității lingvistice dedusă din semnificația semnului nominativ ne permite să facem anumite observații cu privire la structura reprezentării cunoștințelor existente în gândirea umană [13, p.146]. Acest concept în limba engleză include un număr mare de imagini legate de diferite sfere ale vieții; un concept poate include natura, aspectul uman și trăsăturile caracterului. În ierarhia imaginilor de frumusețe în limba engleză, imaginile perceptibile ale naturii (natura) sunt puse pe primul plan [14, p.122].

Frumusețea naturii este descrisă în literatura engleză printr-o gamă largă de culori, începând de la cerul albastru turcoaz cu nori albi și terminând cu o vegetație verde strălucitoare. S-a arătat că literatura engleză este caracterizată de un luciu de obiecte. În ceea ce privește natura este strălucirea frunzelor, petalelor, strălucirea soarelui. Scriitorii englezi din secolul al XVIII-lea idealizează frumusețea fără infidelitate. Totul trebuie să fie perfect frumos, curat și orbitos: *"în umbra unui tufiș înalt de laur, lumina soarelui a alunecat peste frunzele lustruite"* [15, p.17]; *"Lacul verde pleacă"* [15, p.53].

Trebuie remarcat faptul că importanța deosebită în literatura engleză este asociată descrierii parfumurilor. În natură există o mulțime de arome drăguțe și delicioase: *"mirosul bogat de trandafiri, mirosul greu al liliacului sau parfumul mai delicat al ghimpei înflorite în roz"* [16, p.72], *"aerul dulce aromat"* [16, p.110].

Poeții și scriitorii englezi sunt preocupați de veșnicia, imensitatea și misterul cerului. Puterea și puterea lui invizibilă îi interesează pe cititori. În literatura engleză din secolul al XVIII-lea paleta de culori a cerului este foarte luminoasă. Frecvent cerul este descris în culori albastre și turcoaz.

O trăsătură specială în descrierea naturii de către scriitorii englezi este iubirea inexplicabilă a florilor. Florile și plantele descrise în lucrările de literatură sunt de diferite tipuri, parfumuri și culori. De exemplu, copaci înalți care trăiesc îndelung, păduri groase, câmpuri plantate, toată această frumusețe a naturii este prezentată în literatura engleză. O gamă largă de culori este izbitoare în luminozitatea și varietatea sa. Acolo, cititorul poate găsi un labirint de aur și de miere și frunze strălucitoare de iedje verde și trandafiri roșii aprinși, pansamente purpuriu colorate.

În literatura engleză, apa este sursa a tot ceea ce este viu, o componentă importantă și necesară a vieții. Apa este un element puternic și natural (uneori dezastru) dincolo de controlul uman, care poate provoca o furtună de emoții la o persoană. Râul este descris de poeți și scriitori ca un fel de fetiță jucăușă, cu care vă simțiți mereu amuzant și confortabil în privat.

Marea în literatura engleză este descrisă în imaginea unui tip foarte tânăr. Nu mai este atât de liniștită și supusă. Autorii subliniază amploarea și profunzimea ei. Marea păstrează vechile mistere. Marea oferă o plăcere estetică, cineva vrea să se bucure de ea. Persoana simte că se încredințează și secretele sale mării. Oceanul este prezentat ca fiind cel mai necontrolat dintre toate elementele. Forța, puterea și caracterul se îmbină într-una în ea.

Toamna în literatura engleză este descrisă ca fiind extraordinar de frumoasă, timpul anului care este plin de distracție. Toamna stralucește cu culorile galbene, roșii, scortisoara și altele. Covorul de aur din frunze acoperă străzile. Frecvent în literatura engleză se poate găsi descrierea verii.

Vara este descrisă de scriitorii britanici ca un timp delicat și dulce al anului. Frumusețea naturii este descoperită în culori strălucitoare. Varietatea culorilor este cea mai mare în timpul verii. Flori strălucitoare, fructe, iarbă verde, frunziș de copaci, soare strălucitor - toate acestea și multe alte fructe de vară pot fi găsite în creativitatea poezilor și scriitorilor englezi.

Primavara în Anglia reprezintă o viață nouă după condițiile dure de iarnă. Rece devine din ce în ce mai rar; zilele devin mai lungi și mult mai calde. Peste tot există plante verzi, copaci acoperiți cu frunziș, primele roze înflorite. Noua primăvară, după ploile recente, este descrisă de poeți ca ceva sacru și nevinovat. Natura este pictată verde, lalele înfloresc în grădini, aerul este plin de o aromă amănunțită.

În timpul iernii, zăpada împrăștie terenul în Anglia în doar câteva zile. Restul iernii englezești seamănă cu toamna rusă: ceață, umiditate, ploaie și vânt. În literatura engleză puteți vedea rar descrierea iernii. Dar când scriitorii și poeții englezi scriu despre iarnă, folosesc exact timpul în care străzile sunt acoperite cu un strat mic de zăpadă. Ei vorbesc despre străzile acoperite de zăpadă ca și cum ar fi acoperite cu argint și fulgi de cristal.

Întregul peisaj este însă admirabil adaptat la ruinele solemne ale lui Fountain Abbey, care se află în centrul său.

După studierea literaturii engleze, concluzionăm că natura engleză este o componentă foarte importantă a literaturii. Pot reflecta sentimentele și emoțiile personajelor care se amestecă cu ele. Sufletul unui om și lumea naturii sunt interdependente, se reflectă unul în celălalt și sunt în armonie. Dar, deseori, ea servește ca o imagine autonomă independentă de personaje sau, uneori, poate fi un protagonist. Frumusețea naturii poate avea, de asemenea, un rol foarte important în activitatea narativă ca supliment la acțiunea principală. Scriitorii și poeții englezi glorifică natura. Are puteri spirituale și vindecătoare. Sesiunea cea mai frecvent utilizată de scriitori și poeți englezi este cea de vară. Puțin mai rar primăvara și toamna și foarte rar iarnă este descrisă în creațiile poezilor și scriitorilor englezi.

Cu ajutorul culorilor strălucitoare, scriitorii transmit cititorilor o dispoziție romantică, o spiritualitate subtilă și prospețime rece. Este o caracteristică foarte interesantă a literaturii engleze că, cu ajutorul unor mijloace expresive și, cel mai adesea, de metafore, frumusețea ne aduce la viață, este capabilă să vorbească, să audă și să se simtă ca o persoană.

BIBLIOGRAPHY

1. Bloomfield M.W. A Linguistic Introduction to the History of English. - New York, 1965
2. Ярцева В.Н. Развитие национального литературного языка. - Москва, 1969.
3. Harris John. Hermes or a Philosophical inquiry concerning universal grammar. London 1771. - Leeds, 1980.
4. Poldauf Ivan. On the history of some problems of English Grammar before 1800. - Praha, 1948.

5. Vorlat Emma. The Development of English Grammatical theory 1586-1737. - Leuven university press, 1975.
6. Michael Tomasello, The Origins of Human Communication (Cambridge, MA: The MIT Press, 2008), 9–10, 222–225.
7. Pieter A. M. Seuren, Language in Cognition (Oxford: Oxford University Press, 2009), 52–53, 158–159.
8. W. J. T. Mitchell, Iconology: Image, Text, Ideology (Chicago: University of Chicago Press, 1986), 38.
9. Sir William Jones, “The Third Anniversary Discourse, on the Hindus, Delivered to the Asiatic Society, 2 February 1786,” in Selected Poetical and Prose Works, ed. Michael J. Franklin (Cardiff: University of Wales Press, 1995), 361
10. Ferguson, Essay on the History of Civil Society, 174, for the coherence of poetic and other functional languages in early societies
11. Platon, Banchetul, traducere, Studiu introductiv și note de Petru Creția, Humanitas, 1995, 138p.
12. Henry Home, Lord Kames, Elements of Criticism (1762), 6th ed, 2 vols. (Edinburgh, 1785), with the author’s last corrections and additions, 1:106.
13. Gafiyatova E.V., Samarkina N.O., Shelestova O.V. Phytonyms in the Tatar and English Languages: Comparative Analysis//Journal of Language and Literature. - 2016- № 2: P. 146
14. Biktagirova Z.A., Deputatova N.A. Comparative study of concepts “beauty/schonheit” (based on multiple-response free associations of Americans and Germans)//Journal of Language and Literature. - 2014- № 5(3): P. 122
15. Wilde O. The picture of Dorian Grey. M. 2001
16. Wilde O. Fairy Tales. M., 2015